

Hyvinvointilautakunta

Toiminnan kuvaus

Hyvinvointilautakunnan alaisten toimijoiden yhteisenä tavoitteena on hyvinvoiva kuntalainen. Tätä työtä tehdään tuottamalla vapaa-ajan palveluita, edistämällä kaupungin sisäistä yhteistyötä eri tehtäväalueiden välillä ja tuottamalla monipuolista palvelutarjontaa Paimiossa. Kaikessa toiminnassa toteutetaan kuntastrategiaan kirjattuja suunnitelmia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäämiseksi. Osa tuotettavista palveluista on lakisääteisiä.

Toimintaan saatavat valtionosuudet eivät näy lautakunnan talousarviossa (pl. hanke-avustukset). Kunnat saavat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (= HYTE) valtionosuuden lisäosan eli HYTE-kertoimen tuoman taloudellisen lisärahoituksen. Paimiossa HYTE-kertoimella saatava osuus on n. 180 000 euroa vuodessa. Lautakunnan tehtäväalueilla on suuri merkitys ennaltaehkäisevien hyvinvointipalvelujen tuottajana. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tehdään kaikissa hyvinvointilautakunnan alaisissa palveluissa. Resurssien ja palveluntarjonnan kohdentamisella on vaikutusta HYTE-kertoimen suuruuteen.

Hyvinvointilautakunnan alaisten palveluiden vastuuhenkilönä toimii sivistysjohtaja, jonka alaisuudessa työskentelevät tehtäväalueiden tilivelvolliset vastuuhenkilöt: kirjasto- ja kulttuurijohtaja, Paimion opiston rehtori sekä vapaa-aikapalveluiden päällikkö.

Kullakin vastuualueella: kulttuuri-, kirjasto-, vapaa-aikapalvelut sekä Paimion opisto, on laissa omat rahoitussäännökset. Kustannukset katetaan osallistumismaksuilla, muilla myyntituotoilla, valtionosuuksilla, muilla avustuksilla sekä kaupungin omalla rahoituksella. Toimielimen talous on nettobudjetoitu.

Toiminnalliset tavoitteet

Resursointi tehdään siten, että on todellinen mahdollisuus järjestää ne palvelut, joihin kaupunki saa rahoitusta, sekä panostaa kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Yhteistyötä tiivistetään ja kehitetään sekä hyvinvointilautakunnan alaisten yksiköiden että muiden kaupungissa toimivien ja seutukunnallisten organisaatioiden kesken.

Vuoden 2026 tavoitteena on tuottaa laadukkaita ja saavutettavampia palveluja sekä rakentaa toimijoiden välistä yhdyspintatyötä kaupungin ja hyvinvointialueen välillä. Tavoitteena on, että jo olemassa olevia palveluja voidaan tuottaa vähintään nykyisessä laajuudessa, mutta talousarviossa ehdotetuilla säästötoimenpiteillä se ei vuonna 2026 ole enää mahdollista. Paimion hyvinvointisuunnitelmaan on kirjattu hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen eri hallintokunnissa läpi elämänkaaren ja toimenpidesuunnitelmaan on kirjattu lähipalveluiden ylläpitäminen ja kehittäminen.

Talous

(1 000 €) ulkoiset ja sisäiset	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TA26/TA25 muutos%	TA26/TP24 ka%	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot	818	723	788	8,9 %	-1,8 %	804	820
Toimintakulut	- 3 744	- 3 924	- 2 415	-38,4 %	-17,7 %	- 2 482	- 2 551
Toimintakate/ jäämä	- 2 926	- 3 200	- 1 627	-49,2 %	-22,2 %	- 1 678	- 1 731
Poistot ja arvonalennukset	- 15	- 16		-100,0 %	-50,0 %		
Tilikauden yli-/alijäämä	- 2 941	- 3 216	- 1 627	-49,4 %	-22,3 %	- 1 678	- 1 731

(1 000 €) ulkoiset	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TA26/TA25 muutos%	TA26/ TP24 ka%	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot	751	720	788	9,4 %	2,4 %	804	820
Toimintakulut	- 2 373	- 2 568	- 2 415	-5,9 %	0,9 %	- 2 482	- 2 551
Toimintakate/ jäämä	- 1 622	- 1 847	- 1 627	-11,9 %	0,2 %	- 1 678	- 1 731
(1 000 €) sisäiset	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TA26/TA25 muutos%	TA26/ TP24 ka%	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot	67	3		-100,0 %	-50,0 %		
Toimintakulut	- 1 371	- 1 356		-100,0 %	-50,0 %		
Toimintakate/ jäämä	- 1 304	- 1 353		-100,0 %	-50,0 %		

Arvio olennaisista riskitekijöistä

1.3.2015 voimaan tulleiden Paimion sisäisen valvonnan perusteiden mukaan riskit jaotellaan neljään pääryhmään, jotka ovat strategiset, taloudelliset ja toiminnalliset riskit sekä vahinkoriskit. Kaikkiin näihin ryhmiin voi kuulua sisäisiä tai ulkoisia riskejä. Riskienhallintaa toteutetaan talousarvion ja merkittävien päätösten valmistelun yhteydessä.

Strategiset

Palveluiden kysynnän ennakoimaton vaihtelu

Todennäköisyys

2

Vaikutus

2

Syyt: Palveluiden kysyntää on joskus vaikea arvioida. Palveluiden tarjonta ei vastaa kysyntään (kurssit, tapahtumat, retket), palveluita tarjotaan kysyntään nähden väärään aikaan tai kysyntä vaihtelee (esimerkiksi kilpailevan toiminnan vuoksi).

Seuraukset: .

Ennalta ehkäisevät toimenpiteet:

Henkilöstön koulutus.
Toimiva yhteistyö eri toimijoiden kanssa.
Hyvien käytänteiden jakaminen ja tiedolla johtaminen.

Vastuuhenkilöt:

Paimion opiston rehtori ja apulaisrehtori
vapaa-aikatoimen päällikkö
kirjasto- ja kulttuurijohtaja

Palvelut ja palvelurakenne eivät vastaa kuntalaisten tarvetta

Todennäköisyys

4

Vaikutus

3

Syyt: Asiakkaiden palvelutarpeet muuttuvat, palvelutarjontaa ei muuteta riittävän joustavasti

Seuraukset: .

Ennalta ehkäisevät toimenpiteet:

Hyte-resurssien lisääminen
Palvelujen ja palvelurakenteen ylläpitäminen laadukkaina ja riittävinä
vaatii lisää henkilöstöresursseja. Kuntalaisten tarpeiden kasvaessa ja
henkilökunnan siirtyessä hyte-alueelle
mutta järjestämisvastuun jäädessä kuntiin
tarvitaan lisäresursseja suunnittelemaan ja johtamaan uudenlaista
palvelurakennetta. Samoin kulttuuri- ja liikuntapalveluissa tulee taata riittävät
henkilöstöresurssit palveluiden säilyttämiseksi.

Vastuuhenkilöt:

Paimion opiston rehtori ja apulaisrehtori
vapaa-aikatoimen päällikkö
kirjasto- ja kulttuurijohtaja
kulttuurituottaja

Toiminnalliset

Henkilöstön jaksaminen ja koulutetun työvoiman saaminen

Todennäköisyys

4

Vaikutus

4

Syyt: Ammattitaitoisen henkilökunnan riittävyys ja saatavuus sekä osaamisen turvaaminen ovat olennainen osa palveluiden ylläpitämistä.

Seuraukset: .

Ennalta ehkäisevät toimenpiteet: Henkilöstön riittävyyttä arvioidaan talousarvion laadinnan yhteydessä. Osaamistarpeiden ennakointi ja täydennyskoulutus. Tasapuolinen työnjako. Palvelujen ja palvelurakenteen ylläpitäminen laadukkaina ja riittävinä vaatii lisää henkilöstöresursseja. Hyte-työn koordinointi ja hyte-alueelle siirtyneen henkilöstön tehtävien uudelleenjärjestelyt tulee sopia ja järjestää lisäkuormittamatta työntekijöitä. Testi		Vastuuhenkilöt: Sivistysjohtaja ja muut esihenkilöt	
Liian vähäinen henkilöstöresurssi.		Todennäköisyys 4	Vaikutus 3
Syyt: Riittämättömät henkilöstöresurssit vaikuttavat heikentävästi toiminnan järjestämiseen ja kehittämiseen. Seuraukset: Toimintoja joudutaan keskeyttämään (esim. kirjaston tilapäinen sulkua) tai jättämään toteuttamatta.			
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet: Toimintoja joudutaan keskeyttämään (esim. kirjaston tilapäinen sulkua) tai jättämään toteuttamatta (esim. opiston kurssit). Kunnan palvelujen uudelleen muotoautuminen ja sote-henkilöstön siirtyminen hyte-alueille on lisännyt kuormittumista. Pitkittyneen sijaispuulan ja työvoiman saatavuuden aiheuttama kuormitus lisääntyy. Työmäärien kasautuminen työntekijöille.		Vastuuhenkilöt: Sivistysjohtaja ja muut esihenkilöt	
Puutteellinen sijaisjärjestelmä ja vaikeus saada tilapäisiä sijaisia. Työ- ja toimintaympäristön muutokset sekä säädosmuutokset vaikuttavat henkilöstön osaamisen heikentymiseen		Todennäköisyys 4	Vaikutus 4
Syyt: Pitkittyneet ja ennakoimattomat poissaolot kuormittavat työyhteisöjen hyvinvointia. Monet toiminnot ovat pitkälti henkilöriippuvaisia, jolloin sairauspoissaolot heikentävät toiminnan laatua. Joskus palveluita ei pystytä järjestämään, kun sijaista ei saada tai toimintaa on mahdotonta järjestää yhden ihmisen voimin. Seuraukset: Jos osaavaa henkilökuntaa ei ole riittävästi, lisääntyy työstä poissaolot ja henkilökunnan työuupumus.			
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet: Toimiva sijaisrekrytointi. Sairauspoissaoloja seurataan säännöllisesti. Kehityskeskustelut. Aktiivinen yhteistyö työterveyshuollon kanssa.		Vastuuhenkilöt: Sivistysjohtaja ja muut esihenkilöt	
Tietohallinnon toimimattomuus		Todennäköisyys 3	Vaikutus 2
Syyt: Toimintahäiriöt ym. ongelmat tietojärjestelmissä ja –verkoissa voivat haitata huomattavasti normaalia toimintaa. Tietojärjestelmien toimimattomuus vai-kuttaa useaan eri tekijään. Se heikentää mm. tiedonkulkua ja maksuliikennettä sekä lamauttaa osan palveluista kokonaan. Seuraukset: .			
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet: Sujuva yhteistyö sekä kaupungin tietohallinnon että ohjelmistotoimittajien kanssa. Tietojärjestelmien pääkäyttäjät on nimetty. Tietojärjestelmien toimintahäiriöihin on varauduttu.		Vastuuhenkilöt: Vastuualueiden vastuuhenkilöt / nimetyt vastuuhenkilöt	
Tilojen puute		Todennäköisyys 4	Vaikutus 3
Syyt: Asianmukaisten varastotilojen puute. Kaikilla työntekijöillä ei ole omaa asianmukaista työpistettä. Kansalaisopistolla ei ole omia toimitiloja, joten esim. kiinteistöjen remontit vaikeuttavat opiston toimintaa, kun korvaavia tiloja ei ole aina saatavilla. Kirjaston palvelujen laajeneminen vaatii toimivat ja muunneltavat tilat. Seuraukset: .			
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet:		Vastuuhenkilöt:	

Havaitut puutteet tuodaan esille ne selvitetään ja selvityksen perusteella tehdään ratkaisut. Ennakoidaan tulevat remontit ja kartoitetaan vaihtoehtoiset tilat etukäteen.

Vastuualueiden vastuuhenkilöt

Vahinkoriskit

Force majeure tilanteet	Todennäköisyys 3	Vaikutus 3
Syyt: Esim. pandemia, luonnonkatastrofit Seuraukset: Toiminta keskeytyy, siirtyy etätoiminnaksi tai toteutetaan korvaavia toimintoja.		
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet: Varautumissuunnitelma viranomaisten ohjeiden ja määräysten noudattaminen	Vastuuhenkilöt: Esihenkilöt	
Henkilöstöön kohdistuvan väkivallan uhka	Todennäköisyys 4	Vaikutus 4
Syyt: Asiakaspalvelutyössä häiriötilanteet ovat lisääntyneet ja joskus syntyy riskitilanteita. Seuraukset: .		
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet: Yksin työskentelyn välttäminen koulutus vartiointipalvelu	Vastuuhenkilöt: Esihenkilöt	
Henkilövahingot	Todennäköisyys 2	Vaikutus 2
Syyt: Asiakasturvallisuudesta huolehtiminen. Seuraukset: .		
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet: Säännölliset turvakävelyt ja pelastussuunnitelmien läpikäynnit.	Vastuuhenkilöt: Esihenkilöt	
Palo- tai vesivahingot	Todennäköisyys 3	Vaikutus 2
Syyt: Museo- ja kirjastoaineistoihin liittyvät vahingot. Toimitiloihin liittyvät vahingot. Seuraukset: .		
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet: EA- ja alkusammutuskoulutukset kiinteistöjen ennakkoiva kunnossapito	Vastuuhenkilöt: Esihenkilöt	
Työtilat eivät ole turvalliset	Todennäköisyys 2	Vaikutus 2
Syyt: Työtilojen järjestelyistä aiheutuu riskitilanteita. Sisäilmaan vaikuttavista tekijöistä aiheutuu terveyshaittoja. Seuraukset: Kirjastossa työhuoneen sisäilman ongelmat mm. ajoittain riittämätön ilmastointi sekä työtilojen ahtaus. Joissakin opetustiloissa puutteita sekä museoiden varastotiloissa, joissa ajoittain myös työskennellään.		
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet: Havaitut puutteet/ongelmat tuodaan esille ne selvitetään ja selvityksen perusteella tehdään ratkaisut.	Vastuuhenkilöt: Esihenkilöt	

Taloudelliset

Taloudellisten toimintaedellytysten heikkeneminen

Todennäköisyys
4

Vaikutus
4

Syyt: Valtionosuuksien väheneminen tai peruspalveluiden valtionosuusrahoituksen kohdentaminen sivistyspalveluiden sijaan kaupungin muuhun palvelutuotantoon.
Kaupungin rahoituksen väheneminen.
Yleisen hintatason nousu, joka nostaa palvelutuotannon hintaa.
Uusien palveluiden (esim kirjaston e-aineistojen) korkeat hinnat voivat estää palvelutarjonnan kehittämisen kysyntää vastaavaksi.
Force majeure -tilanteet esim. pandemia voi heikentää toimintaedellytyksiä ja vähentää tuloja

Seuraukset:

Ennalta ehkäisevät toimenpiteet:

Talouden ajantasaisen raportoinnin seuranta.
Palveluiden käytön seuranta ja tarvittaessa toiminnan sopeuttaminen tai määrärahojen uudelleenresursointi.
Tilastointi ja laskutus ovat ajantasaiset.
Synergiaetujen hakeminen yhteistoimintamuodoilla.
Uusien palvelumuotojen kehittäminen.

Vastuuhenkilöt:

Vastuualueiden vastuuhenkilöt

Riskin todennäköisyys:

- 1 = erittäin epätodennäköinen
- 2 = epätodennäköinen
- 3 = todennäköinen
- 4 = erittäin todennäköinen

Riskin vaikutus:

- 1 = vähäinen
- 2 = kohtalainen
- 3 = vakava
- 4 = erittäin vakava

Tulosalue

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Vastuuhenkilö

kirjasto- ja kulttuurijohtaja Laura Lankinen

Toiminta-ajatus

Kirjasto- ja kulttuuripalveluiden tehtäviin kuuluu tuottaa kaupunkilaisten hyvinvointia lisääviä helposti saavutettavia palveluja. Palveluja tuotetaan kaikille kaupunkilaisille sekä matkailijoille.

Yleisen kirjaston lakisääteinen (Laki yleisistä kirjastoista 1492/2016, 6§) tehtävänä on tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin, ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa, edistää lukemista ja kirjallisuutta, tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon, tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan ja edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Kulttuuripalveluiden lakisääteinen tehtävä on edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa. Tätä toteutetaan tuottamalla kulttuuri- ja taidetapahtumia, museo- ja kotiseututyötä. Kulttuuripalvelujen tuottamisessa on ensisijaista laaja-alainen yhteistyö eri toimijoiden kesken, niin paikallisesti kuin seudullisesti. Monipuolisuutta ja tasa-arvo huomioidaan huomioimalla eri väestö- ja ikäryhmät palveluita suunniteltaessa.

Toimintakuvaus ja ympäristöanalyysi

Kirjasto tarjoaa lakisääteisesti palveluita ja aineistoja sekä verkossa että kirjaston fyysisissä tiloissa. Kirjasto kuuluu Vaski-kirjastojen kirjastoverkostoon. Henkilökuntaan kuuluu 1.9.2025 alkaen 5,4 vakituista työntekijää: kirjasto- ja kulttuurijohtaja, jonka työnkuvaan sisältyy myös kulttuuripalveluiden tehtäviä n. 10 % sekä kaksi kirjastonhoitajaa ja 3 kirjastovirkailijaa, joista yksi on osa-aikainen (50%). Kirjastoavustajan tehtäviä hoidetaan määräaikaisten tilapäistyöntekijöiden toimesta.

Kaikkien lakisääteisten palveluiden toteuttaminen on kirjaston tärkein tehtävä. Lukemaan innostaminen, aineistotarjonnan sisältöjen avaaminen asiakkaille ja monilukutaidon edistäminen ovat kirjaston toiminnassa keskeistä. Saavutettavuutta lisää omatoimikirjasto, mikä laajentaa kirjaston käyttöaikoja. Kirjasto tekee tiivistä yhteistyötä alueen koulujen ja varhaiskasvatuksen kanssa lasten ja nuorten lukuinnostuksen herättämiseksi ja tiedonhankintataitojen kehittämiseksi. Kirjasto tarjoaa ohjattuja kirjastokäyntejä, kirjavinkkausta ja tiedonhaun opetusta suunnitelmallisesti esikoululaisista lukiolaisiin.

Perusopetuksen kanssa yhteistyössä tuotetaan palveluja lukutaitoa edistäviin ja lukemisen kulttuuria vahvistaviin toimenpiteisiin. Perusopetuksen ja kirjaston välille on voimassaoleva yhteistyösopimus, jossa määritellään minimitaso kirjastopalveluista, joihin kaikki perusopetuksen oppilaat tutustuvat kouluvuosiensa aikana osana opetussuunnitelmaa. Vuoden 2026 alusta on tavoitteena toteuttaa kirjaston ja varhaiskasvatuksen yhteistä toimintamallia lukutaitotyöhön.

Vaski-kirjastoilla on yhteinen palvelujärjestelmä sekä yhteiset fyysiset ja sähköiset kokoelmat, joiden kartuttamiseen jokainen jäsenkirjasto osallistuu. Kirjastoyhteistyöstä saadaan synergiaetua, kun esimerkiksi hankintojen kilpailutus, sähköisten palveluiden hallinnointi ja aineiston luettelointi tehdään keskitetysti. Aineistohankinnoissa Paimion kirjasto antaa oman panoksensa Vaski-kirjastojen yhteisiin kokoelmiin. Lisäksi henkilökunta osallistuu erilaisten työryhmien työskentelyyn. Paimion kirjaston osuus Vaski-kirjastojen yhteisistä kuluista on asukasluvun suhteessa 2,59 %.

Kulttuuripalveluiden henkilökuntaan kuuluu kulttuurituottaja (100 %) sekä kirjasto- ja kulttuurijohtaja, joka työajasta n. 10 % on kulttuuripalveluiden hallinnossa. Kulttuurituottajan työtehtäviin sisältyy Lyyli Tuomolan säätiön sekä Paimion Sähkömuseosäätiön liittyviä tehtäviä n.

20 % työajasta.

Kulttuuripalvelujen alaisuuteen kuuluvat August Pyölniitun museo ja Paimion kotiseutumuseo (seitsemän museorakennusta ja kaksi varastotilaa) ja kaupungintalolla sijaitsevan kotiseutuarkiston toiminta. Lisäksi kulttuuripalvelujen kautta hoidetaan Paimion Sähkämuseosäätiön ja Lyyli Tuomolan säätiön ylläpitämän Käsityö museo Miilan toimintaa. Kulttuuripalvelut vastaa myös noin 500 teosta käsittävän kaupungin taidekokoelman ylläpidosta sekä kouluille suunnatun Kulttuurin aalloilla -kulttuurikasvatussuunnitelman toteutuksesta, mikä on 1.8.2024 alkaen ollut virallinen osa perusopetuksen opetussuunnitelman kulttuurikasvatusta. Kulttuuripalvelut organisoivat senioreiden kulttuurihyvinvointiryhmä Kulttuurikamarin toimintaa. Muihin toimintamuotoihin kuuluvat erilaisten tapahtumien, kulttuurimatkojen ja näyttelyiden järjestäminen. Lisäksi neuvontaa annetaan erilaisiin hankkeisiin, avustuksiin ja tukiin liittyvissä kysymyksissä.

Resurssimuutokset

Kirjasto

Paimion kirjaston vakituisesta henkilöstöstä on osa-aikaeläköitymisen kautta täyttämättä kirjastovirkailijan tehtävä, jota vuoden 2025 loppuun saakka hoidetaan määräaikaisella sijaisuudella. Kaupungin talouden sopeuttamistoimena ehdotus on, ettei 50% -osa-aikaista kirjastovirkailijan tehtävää täytetä. Tällä saadaan n. 17 000 euron vuosittainen säästö. Kirjaston nykyisellä henkilökunnalla (5,4 työntekijää = 0,49htv/ 1000 asukasta) ei jatkossa pystytäkään toteuttamaan nykyisen laajuisia palveluita eikä kirjaston käyttöaikoja. Kasvavan kaupungin palveluntarpeeseen tai toivottuihin perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen palveluihin ei jatkossa ole resursseja. Lisäksi säästötoimena ehdotetaan, että kirjaston lyhytaikaisista sijaisjärjestelyistä luovutaan (säästö 5 500€), jolloin palveluiden hetkellinen lisäsupistuminen näkyy palvelu- ja omatoimijaoissa heti. Henkilökunnan määrä ja osaaminen sekä kirjaston johtamisen voimavarat vaikuttavat suoraan siihen, miten kirjasto pystyy hoitamaan lakisääteiset tehtävät ja pystyy tukemaan väestön lukutaito-osaamista. Kirjastolain mukaisesti kirjastossa tulee olla riittävä ja osaava henkilöstö. Paimion kirjaston lainaus- ja kävijämäärät kasvavat koko ajan, samoin omatoimijajan käyttö ja aineistovaraukset. Nämä lisäävät supistetun henkilökunnan työ määrää.

Erityisesti aineistohankinnoissa kustannukset ovat kohonneet nopeasti. Samoin kuntien yhteisen e-kirjaston kustannukset kohottavat e-aineistokuluja asukasmäärän kasvun mukaan. Kirjaston tavoitteena on pitää kokoelma ajantasaisena, monipuolisena ja riittävänä. Lainaus- ja kävijämäärän kasvaessa sekä Eteiskirjastojen laajetessa kaikkiin Paimion päiväkoteihin, aineistomäärän kysyntä kasvaa. Säästötoimenpiteenä aineistomäärärahoja kuitenkin vähennetään 10% = 8000€, mikä kohdentuu erityisesti aikuisten osaston fyysiseen aineistotarjontaan.

Omatoimikirjaston käyttöaikojen pitäminen nykyisellä tasolla vaatisi vähintään nykyisen henkilöstömäärän. Omatoimijakojen laajentaminen on jatkossa mahdollista vain lisäämällä henkilökuntaa, vartiointia ja valvontaa. Henkilökunta käsittelee omatoimijakoina palautettua aineistoa palveluajoina palautettujen lisäksi. Esitetystä henkilöstövähennyksistä johtuen kirjaston palvelu- sekä omatoimijakoihin tulee vuonna 2026 vähennyksiä.

Kirjastotilan kalustuksessa ja asiakkaiden oleskelutiloissa on tarvetta ajanmukaistamiselle, jotta lakisääteinen tehtävä tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan täyttyy ja tilat pysyvät turvallisina. Vuosille 2025-2026 on investointivaraus 10 000 euroa/vuosi kirjaston vähintään 20 vuotta vanhojen aineistonsäilytysjärjestelmien osittaiseen uusimiseen.

Lisäyksenä vuodelle 2026 on OPH:n hankeavustus 40 320€ = 90% kuluista. Avustuksella palkataan määräaikainen lukukoordinaattori (palkkakulut n. 37 000€) suunnittelemaan ja laatimaan koko kaupungin lukutaitostrategiaa.

Kulttuuripalveluissa

Taloussuunnitelmassa pääpaino on kulttuurikasvatussuunnitelman toteuttamisessa sekä kulttuurihyvinvoinnin lisäämisessä (kulttuurikammariryhmä ja kulttuuriluotsitoiminta).

Ehdotuksena on, että, aiemmin joka toinen vuosi yhdessä Järjestö- ja Seuraparlamentin kanssa järjestettyjä harrastusmessuja ei järjestetä jatkossa. Tästä seuraa n. 10 000 euron vuosittainen säästö.

Lisäksi säästötoimenpiteenä aikuisväestölle suunnattuja avoimia kulttuuritilaisuuksia ei järjestetä. Tästä tulee noin 1500 euron säästö.

Lisäyksenä on Museonvirastosta saadun avustuksen 70% kuluista, josta jäljellä vuodelle 2026 on 6395€. Avustuksella palkataan määräaikainen museoammattilainen uudistamaan kotiseutumuseon perusnäyttelyä ja lisäämään sen saavutettavuutta.

Toiminnalliset tavoitteet

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Kirjasto					
Lainat (fyysiset + e-lainat)	231 278	210 000	240 000	250 000	250 000
Käynnit	88 949	83 800	95 000	100 000	100 000
Aukiolotunnit	3 190	4 300	3 700	4 300	4 300
Henkilötyövuodet	6,29	6,5	5,4	6,5	6,5
Kehittäminen. Hanketuki	17 139	54 400	7 000	0	0
Lapset ja nuoret painopistealueena. Kirjaston koulu- ja varhaiskasvatussyhteistyöllä tavoittamat lapset ja nuoret	4 532	4 600	4 000	4 600	4 600
Kustannukset/asukas (brutto), kaikkia tietoja ei vielä saatavilla	55,3	64,09			
Kustannukset/asukas (netto), kaikkia tietoja ei vielä saatavilla	53,14	59,66			
Kulttuuri					
Kulttuuripalvelut €/as (netto), kaikki tietoja ei vielä saatavilla	11,98	12,99			
Paikallisen kulttuuritoiminnan tukeminen. Kulttuurin kohdennetut tuet, €/asukas	2,08	2,04	2,04	2,03	2
Kulttuuritarjonnan saavutettavuuden ylläpitäminen. Museoiden aukiolotunnit/v.	938	830	830	830	830
Kulttuuritarjonnan saavutettavuuden ylläpitäminen. Museoiden kävijämäärä/v.	3 869	3 480	3 500	3 500	3 500
Kulttuuritarjonnan saavutettavuuden ylläpitäminen. Tapahtumat/v.	39	50	30	30	30

Kulttuuritarjonnan saavutettavuuden ylläpitäminen. Tapahtumien kävijämäärä/v	11 098	12 000	5 000	5 000	5 000
Kulttuurin osallistumisen kynnystä madaltava vertaistoiminta. Osallistujat/vuosi	0	5	5	10	10
Kulttuurikasvatussuunnitelman osallistujat/vuosi	767		1 315	1 265	1 215

Kirjaston tavoitteena on vuoden 2026 on pystyä tuottamaan kasvavan kaupungin kirjastopalveluja mahdollisimman laadukkaasti, vaikka henkilösupistukset tulevat tuottamaan palvelutason ja saavutettavuudessa notkahduksen. Pääpaino kirjaston perustyössä on ajantasaisen aineiston hankinnassa ja monipuolisen kokoelman ylläpitämisessä. Puutteellinen (moni)lukutaito sekä kansalaistaitojen heikkeneminen sekä taloudellinen lasku, lisäävät ennustetusti kaiken ikäisten kirjaston käyttöä. Tarve lukutaidon ja monilukutaidon ylläpitämiseen, lukuinnostuksen ja digitaitojen kasvattamiseen sekä lukutaitotyöhön kasvaa kaikkien väestöryhmien keskuudessa. Suunnitelma vuonna aloitetaan hankerahoituksella koko väestöä koskeva lukutaitostrategian laatiminen, mikä käsittää myös ikäihmisten digitaitojen ja monilukutaidon tukemisen.

Tavoitteena on jatkaa omatoimikirjastokonseptin saavutettavuutta Paimiossa. Asiakkaiden asioimiskäyttäytymisen muutos on yhä lisännyt myös kirjaston logistiikkatyötä. Lisääntynyt varaupalvelun käyttäminen ja omatoimiasiakkaiden määrän kasvu, lisäävät järjestely- ja logistiikkatyötä entisestään.

Kulttuuripalvelujen keskeisenä tavoitteena on kulttuurihyvinvoinnin lisääminen ja kolmannen sektorin tukeminen kulttuurihyvinvointityössä. Yhtenä toimintamuotona on koko elinkaaren kestävä kulttuurikasvatus. Osana tätä on jo käynnistetty koulujen kulttuurikasvatustoiminta sekä varttuneemman väen Kulttuurikammari -toiminta. Tavoitteena on aloittaa kulttuuriluotsi/-kaveri toiminta vuoden 2026 aikana.

Yhteistyötä Järjestöparlamentin ja kaupungin vapaa-aikapalveluiden kanssa tiivistetään ja tapahtumia tuotetaan yhä enenevässä määrin yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Lyyli Tuomolan säätiön (kuuluu kaupunkikonserniin) ja Paimion Sähkömuseosäätiön (kaupunki taustayhteisö) kanssa jatketaan yhteistyömuotojen kehittämistä. Suunnitelmakauden aikana jatketaan monipuolisten kulttuuritapahtumien tukemista sekä tukemalla Paimion teatterin talvi- ja nuorisoteatteritoimintaa (6 600 euroa), Paimion Sähkömuseosäätiön toimintaa (4 000 euroa) sekä elokuvateatteritoiminnan tukemista (2 000 euroa). Lisäksi tuetaan kulttuuriyhdistysten perustoimintaa sekä kulttuuritapahtumia kohdennetulla tuella. Kulttuuritoiminnan tukiin on varattu yhteensä 23 300€ määräraha.

Seutukunnan muiden kuntien kulttuuripalveluiden kanssa yhteistyötä jatketaan ja kehitetään Kulttuuria kunnissa – verkoston kautta synergiaetujen saavuttamiseksi. Kaupungin museotoimintakokonaisuuden kehittäminen ja vahvistaminen on osa museotoiminnan pitkántähtäimen kehittämistä mm. museoiden tukiyhdistysten yhteistyösopimusten kautta. Vuoden 2026 aikana päätetään kotiseutumuseon perusnäyttelyn uudistaminen ja saavutettavuuden lisäämisen -hanke.

Talous

(1 000 €) ulkoiset ja sisäiset	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TA26/TA25 muutos%	TA26/TP24 ka%	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot	41	63	69	8,4 %	32,6 %	70	71
Toimintakulut	- 771	- 881	- 630	-28,5 %	-9,2 %	- 647	- 664
Toimintakate/ jäämä	- 730	- 818	- 561	-31,4 %	-11,5 %	- 577	- 593
Poistot ja arvonalennukset	- 5	- 10		-100,0 %	-50,0 %		
Tilikauden yli-/alijäämä	- 735	- 828	- 561	-32,2 %	-11,8 %	- 577	- 593

(1 000 €) ulkoiset	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TA26/TA25 muutos%	TA26/TP24 ka%	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot	41	63	69	8,4 %	32,7 %	70	71
Toimintakulut	- 562	- 685	- 630	-8,0 %	6,1 %	- 647	- 664
Toimintakate/ jäämä	- 520	- 622	- 561	-9,7 %	4,0 %	- 577	- 593

(1 000 €) sisäiset	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TA26/TA25 muutos%	TA26/TP24 ka%	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot					-50,0 %		
Toimintakulut	- 210	- 196		-100,0 %	-50,0 %		
Toimintakate/ jäämä	- 210	- 196		-100,0 %	-50,0 %		

Tulosalue
Vastuuhenkilö

Paimion opisto
Rehtori Satu Lehtisalo

Toiminta-ajatus

Paimion opisto käsittää kansalaisopiston ja musiikkiopiston, jotka yhdessä tavoittavat toiminnallaan käytännössä kaikenikäiset kuntalaiset, vauvamuskarilaisista ikäihmisiin.

Kansalaisopisto tarjoaa alueensa asukkaille lähipalveluna kykyä ja halua elinikäiseen oppimiseen, uusien asioiden omaksumiseen, itsensä kehittämiseen sekä vireytensä ylläpitämiseen. Se pyrkii vastaamaan niin perinteisiin kuin tulevaisuuden tuomiin kansalaistaitoihin. Opisto antaa tarpeen mukaan myös vieraskielisille opiskelijoille suomen kielen opetusta sekä tutustuttaa paikkakunnan kulttuuriin.

Musiikkiopisto tarjoaa lähipalveluna korkeatasoista taiteen perusopetusta musiikissa ensisijaisesti lapsille ja nuorille mutta myös kaikenikäisille aikuisille. Musiikkiopisto nivoutuu oleelliseksi osaksi Paimion kulttuurielämää edistämällä musiikkikulttuuria monipuolisesti. Musiikkileikkikoulun tehtävänä on herättää lapsissa ja heidän perheissään myönteinen asenne musiikkia kohtaan ja antaa virikkeitä jatkuvan musiikin harrastuksen syntymiseen.

Toimintakuvaus ja ympäristöanalyysi

Kansalaisopistossa on opetusta vuosittain noin 5 000 tuntia, kurssilaisia noin 4000 ja tuntiopettajia noin 60. Kansalaisopiston rehtori on samalla koko Paimion opiston rehtori, eli vastuualueeseen kuuluu myös musiikkiopisto. Päätoimiseen henkilökuntaan kuuluu rehtorin lisäksi osa-aikainen opintosihteri (50 %) ja kokoaikaiset musiikin suunnittelijaopettaja ja liikunnan, terveyden ja hyvinvoinnin suunnittelijaopettaja, joille kuuluu opetuksen lisäksi myös toimistotyötä.

Paimiolla ja Sauvolla on sopimus Paimion opiston opetuksen järjestämisestä Sauvossa, mistä Sauvon kunta suorittaa korvauksen. Opiston pianon- ja kitaransoitonopetus toimii opiston omissa tiloissa, ja pääasiassa muu toiminta toteutetaan Paimion ja Sauvon koulujen tiloissa iltaisin ja viikonloppuisin. Käden taitojen kursseja pidetään myös vuokratiloissa Vahtisten koululla ja Yhteistalolla Sauvossa.

Musiikkiopisto kuuluu apulaisrehtorin vastuualueeseen, ja hänellä on myös opetusvelvollisuutta. Apulaisrehtorin lisäksi musiikkiopistossa on 2,5 viranhaltijaopettajaa, 2 päätoimista opettajaa, 2 yhteispäätoimista opettajaa sekä 1 sivutoiminen tuntiopettaja. Kansalaisopiston musiikin suunnittelijaopettajalla on myös jonkin verran opetusta musiikkiopistossa. Opetustunteja on vuosittain noin 5 000, taiteen perusopetuksen oppilaita noin 140 ja musiikkileikkikoululaista noin 50.

Musiikkiopisto antaa taiteen perusopetusta (tpo) laajan oppimäärän mukaan eri soittimissa, yksinlaulussa ja musiikin teorian tunneissa. Musiikkileikkikouluosasto tarjoaa alle kouluikäisille lapsille varhaisiän musiikkikasvatusta. Lisäksi annetaan myös kuoro-opetusta. Myös aikuisten on mahdollista aloittaa tavoitteellinen soitto- tai lauluharrastus. Ryhmäopetus ja paritunnit lisäävät musiikkiharrastuksen sosiaalisia ulottuvuuksia. Lukion opiskelijat voivat musiikkiopistossa aloittaa musiikkiharrastuksen tai jatkaa aiempia musiikkiopintojaan, ja heillä on mahdollisuus hyödyntää lukioaikaisia musiikkiopisto-opintojaan lukion musiikin valinnaiskursseina tai lukiodiplomissa.

Opetuksessa noudatetaan lakiin perustuvaa opetussuunnitelmaa, jolloin opetus on tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää. Yksilöopetuksen tehokkuus, opintojen arviointi ja päättötodistus takaavat mahdollisuuden jatkaa musiikin opiskelua, vaikka ammattiin asti. Lähiopetuksena tarjottava laadukas musiikinopetus on tulevaisuudessakin yksi pienen kunnan imagoa nostava, asukkaiden viihtyvyyttä lisäävä ja uusia asukkaita houkutteleva tekijä.

Opetusministeriö myönsi Paimion kaupungille vuoden 2020 alusta lukien taiteen perusopetuksen järjestämisluvan musiikissa ja siihen kuuluvan pysyvän, opetustuntikohtaisen valtionosuuden. Valtion pysyvä tuki vakauttaa musiikkiopiston taloutta olennaisesti ja pitkäjänteisesti.

Musiikkiopistolla on omat, suhteellisen hyvin toimivat tilat Paimion lukion yhteydessä, ja osa opetuksesta tapahtuu-ilta-aikaan lukion luokissa. Musiikkiopiston käytössä olevat opetustilat ovat kolmessa eri kerroksessa, osittain myös kellarikerroksessa ikkunattomissa tiloissa. Suurimmassa osassa musiikkiopiston käytössä olevista opetustiloista ei ole äänieristystä, mikä osittain hankaloittaa opetustyötä ja kuormittaa mm. opettajien kuuloa ja jaksamista.

Konsertteja ja oppilasiltoja järjestetään lukion ruokalan ja auditorion lisäksi mm. kirjastossa ja Paimiosalissa. Lisäksi musiikkiopiston oppilailla on mahdollisuus edustaviin esiintymisiin Paimion kaupungin järjestämissä tilaisuuksissa (esim. itsenäisyyspäivän juhlallisuudet, veteraanipäivän juhla).

Resurssimuutokset

Paimion kaupungin talouden sopeutustoimiin liittyen v. 2025 alusta ollutta markkinointiassistentin määräaikaista työsuhdetta ei jatketa 1.1.2026 lähtien, josta säästyy noin 17000 €+ sivukulut /vuosi palkkakustannuksia.

Kansalaisopiston kurssimaksuja nostetaan 10 % 1.1.2026 lähtien, jolla arvioidaan saatavan n. 10 000 euroa lisää kurssimaksuja. Lisäksi vähennetään käyttötaloudesta 7 000 euroa, jonka johdosta mm. kalustomäärärahaa vähennetään ja painettu opinto-ohjelma siihen liittyvine kustannuksineen jää pois.

Musiikkiopistossa säästötoimenpiteinä vähennetään tuntiopetusta 10 vko:tuntia syyslukukaudesta 2026 lähtien, mikä merkitsee v. 2026 noin 7000 euron säästön henkilöstömenoissa ja seuraavina vuosina noin 14 000 euron säästön/vuosi. Lukukausimaksuja nostetaan 10 % 1.1. 2026 lähtien. Lukukausimaksut ovat korotuksen jälkeenkin kohtuulliset, n. 11,37 €/30 min ja 15,64 €/45 min verrattuna yksityisiin musiikinopetuksen tarjoajiin, joilla hinnat ovat 2-3 kertaiset.

Toiminnalliset tavoitteet

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Kansalaisopisto					
Henkilöstö (päätoim.)	3,5	4	3,5	3,5	3,5
Henkilöstö (tuntiopettajat)	52	53	53	53	53
Työtyytyväisyys (1-5)	4,6	4,7	4,5	4,5	4,5
Asiakastytyväisyys (1-5)	4,6	4,7	4,5	4,5	4,5
Tapahtumien osallistujamäärä	1 880	6 000	1 800	1 800	1 800
Opetustunteja	4 901	5 400	4 900	4 900	4 900
€/opetustunti/brutto (kaikkia tietoja ei vielä saatavilla)	109	79			
€/opetustunti/netto (sis. vos:n)(kaikkia tietoja ei vielä saatavilla)	28,5	11			
€/asukas/netto (sis.vos:n) (kaikkia tietoja ei vielä saatavilla)	12,45	5,3			
Musiikkiopisto					
Henkilöstö/päätoimiset	4	4	4	4	4
Henkilöstö/tuntiopettajat	6	6	6	6	6
Työtyytyväisyys (1-5)	4	4	4	4	4
Asiakastytyväisyys (1-5)	4	4	4	4	4
Esiintymisiä ja konsertteja	27	25	20	20	20
tpo:n perusopinnot/syventävät opinnot suorittaneita	1	1	1	1	1
Opetustunteja	4 888	5 000	4 700	4 500	4 500
€/opetustunti brutto	67	63			
€/opetustunti netto (sis. vos:n)	10,05	5,8			
€/asukas netto (sis. vos:n)	4,4	2,5			

Kansalaisopisto pyrkii toteuttamaan tätä tavoitetta tarjoamalla monipuolisia koulutus-, liikunta- ja kulttuuripalveluja tasapuolisesti kaikille iästä, varallisuudesta tai asemasta riippumatta. Paimion kaupungin strategian mukaisesti kansalaisopisto toteuttaa ennalta ehkäisevää toimintaa, joka parantaa terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä ja vähentää terveydenhuollon kustannuksia.

Osana Paimion kaupungin talouden säästötoimenpiteitä, myös Paimion opiston talous on sopeutettava tilanteeseen. Kansalaisopisto saa toimintaansa tuntiperusteista valtionosuutta. Tuntimäärää on vuosien saatossa jouduttu vähentämään eikä sitä voi enää vähentää, sillä vähennys vaikuttaisi todennäköisesti valtionosuuden määrään. Näin ollen ei voida myöskään vähentää henkilöstökustannuksia. Talouden sopeuttamisen merkittävin keino on siis maksutuottojen lisääminen, mikä tarkoittaa kurssimaksujen nostamista. Kurssivalikoimassa pidetään edelleen kursseja, joihin eläkeläiset saavat 50 % alennuksen. Työttömien 50 % alennus säilytetään ja lisäksi otetaan käyttöön 50 % alennus opiskelijoille. Näin taataan myös vähävaraisten osallistuminen kursseille, jolla taataan tasapuolisuuden ja yhdenvertaisuuden toteutumista. Opiskelija-alennuksella

pyritään tavoittamaan myös paremmin nuoria, jotka ovat kansalaisopiston toiminnassa selkeänä vähemmistönä.

Säästötoimenpiteinä jää pois myös mm. painettu opinto-ohjelma siihen liittyvine kustannuksineen. Kursseihin tutustuminen tapahtuu entistä enemmän Internetissä ja myös kurssi-ilmoittautuminen painottuu nettiin. Painetun ohjelman tilalle opiston toimistohenkilökunta tekee uuden lukuvuoden kurssivalikoimasta tiivistetyn lehtisen, jota jaetaan kirjastoissa, uimahallissa ja muissa julkisissa tiloissa. Kursseista tiedotetaan Paimion kaupungin ja opiston nettisivuilla, sosiaalisessa mediassa ja ilmoitustauluilla sekä erilaisissa tapahtumissa. Otetaan käyttöön myös uutiskirje, jonka tilaajille tiedotetaan alkavista kursseista kuukausittain.

Yhteistyötä eri tahojen kanssa syvennetään ja laajennetaan entisestään. Yhdessä yhdistysten kanssa järjestetään retkiä ja kursseja sekä toteutetaan yhdistyksille heidän tarpeisiin sopivia täsmäkursseja ja luentoja. Tuotetaan myös yhteistyössä eri tahojen kanssa erilaisia hyvinvointia edistäviä tapahtumia. Hybridi- ja verkkokurssien määrää yhteistyössä muiden opistojen kanssa lisätään, jolloin saada jaettua palkkakustannuksia. Yrityksille ja yksityishenkilöille räätälöidään tyky-paketteja. Musiikin ja liikunnan suunnittelijaopettajien yhteistyöllä tuotetaan ainerajat ylittäviä uutuuskursseja ja pieniä tapahtumia. Yhteistyössä elinvoimakeskus Kairan kanssa aloitetaan käden taitojen työpajat ja pop-up tapahtumat.

Osaamisperusteisuutta ja opintopisteystystä viedään eteenpäin aloittamalla yhteistyö lukion kanssa, jolloin lukion oppilailla olisi entistä parempi mahdollisuus hyväksi lukea opiston kursseja osana lukio-opintoja ja saada niistä opintopisteitä. Myös yhteistyötä ammattiopisto Livian kanssa on suunnitteilla tarjoamalla kursseja, joista Livian opiskelijoilla olisi mahdollisuus hyödyntää opintopisteitä.

Tuntiopettajien työhyvinvointiin panostetaan, millä saadaan heidät paremmin sitoutettua opiston toimintaan. Heitä kannustetaan mukaan markkinointiin mm. tarjoamalla heille koulutusta mainosten tekemiseen ja opastetaan sosiaalisen median käytössä. Lisäksi opistoverkoston yhteisessä hankkeessa heille pystytään antamaan koulutusta tekoälyn hyödyntämisestä opetuksessa, kurssisuunnittelussa ja kurssimarkkinoinnissa.

Musiikkiopistossa opiskelun tavoitteena on soitto- ja laulutaitojen oppimisen lisäksi lasten ja nuorten kasvaminen ja kehittyminen kokonaisvaltaisesti ja monipuolisesti. Oppimistilanteiden vuorovaikutuksessa opitaan paljon muitakin kuin soitto- ja laulutaitoja. Musiikkiopistossa opiskelu etenee lukuvuosittain ja oppilaiden keskimääräinen opiskeluaika on noin kymmenen vuotta.

Musiikkiopistossa jatketaan tiivistä ja monipuolista yhteistyötä koulujen, päiväkotien, kirjaston, kulttuuripalveluiden, kansalaisopiston ja muiden kaupungin toimijoiden sekä Paltanpuiston palvelukeskuksen kanssa. Musiikkiopisto järjestää musiikillista toimintaa koululaisille myös Paimion harrastamisen malli -hankkeen puitteissa. Varhaisiän musiikkikasvatusta kehitetään edelleen niin, että se tavoittaa yhä laajemmin toiminta-alueen lapsiperheitä, perhepäivähoitajia ja kotiäitejä. Musiikkileikkikoulun toimintaa markkinoidaan aktiivisesti ja käydään mm. päiväkodeissa pitämässä pop up muskareita, millä pyritään saamaan lisää lapsia musiikkileikkikouluryhmiin. Myös erityislapsille aletaan tarjota musiikkileikkikoulutoimintaa.

Säästötoimenpiteinä tuntiopetusta vähennetään 10 vko:tuntia, mikä merkitsee käytännössä sitä, että uusia oppilaita ei juurikaan oteta sisään kitaran, puhallinsoitinten, yksinlaulun ja pianonsoiton tunneille. Musiikkileikkikoulut toteutetaan apulaisrehtorin ja suunnittelijaopettajan voimin. Lukukausimaksujen nostoilla saadaan lisää tuloja, mikä osaltaan parantaa musiikkiopiston katetta. Maksut ovat korotuksen jälkeenkin kohtuulliset, n. 11,37 €/30 min ja 15,64 €/45 min verrattuna yksityisiin musiikinopetuksen tarjoajiin, joilla hinnat ovat 2-3 kertaiset. Opetuksen vähenemisen takia konserttien ja esiintymisten määrää on supistettava.

Puhallinsoitinten opetus toimii edelleen väistötiloissa lukion C-siivessä. Musiikkiopiston puolella

oleva käyttämätön huone tarvitsee äänieristysten (kustannukset noin 10 000 euroa). Nopeita ratkaisuja ei ole tiedossa, sillä kiinteistöpalvelujen talousarvioon ei ole mahdollista sisällyttää isompia investointi- tai korjausmenoja kuin vasta usean vuoden kuluttua. Lisäksi kiinteistöpalvelut katsovat, että musiikkiopiston tilojen korjaustarpeet on tarkoituksenmukaista liittää koko lukiorakennuksen päivittämiseen, joka on tarkoitus jossain vaiheessa tulevaisuudessa toteuttaa.

Määrärahat kaluston kunnossapitoa varten ovat keskeinen osa musiikkiopiston taloutta. Musiikkiopistolla on 11 pianoa, jotka täytyy virittää 2-4 kertaa vuodessa. Lisäksi musiikkiopistolla on useita pienikokoisia jousi- ja puhallinsoittimia, joita vuokrataan opintojensa alussa oleville oppilaille ja siten osaltaan madalletaan kynnystä aloittaa soittoharrastus. Näitä soittimia täytyy huoltaa vähintään parin vuoden välein.

Teknologiaa olisi tärkeää voida hyödyntää yhä enemmän, kuten musiikkioppilaitoksissa uusien opetussuunnitelmien mukaan nykyään on tavoitteena. Säveltämisen ja sovittamisen perusteet kuuluvat nykyään musiikin teoriaopintoihin. Musiikkiteknologista laitteistoa ei kuitenkaan musiikkiopistolla ole käytössä. Jos laitteistoa olisi, voisi koko opisto (sekä musiikkiopisto että kansalaisopisto) lisätä kurssitarjontaa musiikkiteknologian, säveltämisen, sovittamisen, äänittämisen ym. merkeissä. Nykyisessä taloustilanteessa omien laitteiden hankkiminen ei ole mahdollista ja siksi pyritään toteuttamaan musiikkiteknologista opetusta yhteistyössä Varsinais-Suomen kansanopiston kanssa. Digitaalisuutta lisää digitaalinen portfolio, joka otetaan käyttöön v. 2026. Digitaalinen portfolio on sähköinen opintokirja, jonka avulla voidaan luoda monipuolinen ja helppokäyttöinen digitaalinen ympäristö oppilaan pedagogisen kehityksen seuraamiseen ja dokumentointiin. Tätä varten jokaisella opettajalla tulisi olla käytössään tabletti, mutta koska kalustomäärärahaa ei voida lisätä, niin ei jokaiselle opettajalle voida hankkia omaa, joten jo hankitut muutamat laitteet ovat opettajien yhteiskäytössä.

Talous

(1 000 €) ulkoiset ja sisäiset	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TA26/TA25 muutos%	TA26/TP24 ka%	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot	227	210	241	14,9 %	3,1 %	246	251
Toimintakulut	- 932	- 955	- 758	-20,7 %	-9,4 %	- 780	- 803
Toimintakate/ jäämä	- 705	- 745	- 516	-30,7 %	-13,4 %	- 534	- 552
Poistot ja arvonalennukset							
Tilikauden yli-/alijäämä	- 705	- 745	- 516	-30,7 %	-13,4 %	- 534	- 552

(1 000 €) ulkoiset	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TA26/TA25 muutos%	TA26/TP24 ka%	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot	223	207	241	16,5 %	4,1 %	246	251
Toimintakulut	- 736	- 756	- 758	0,3 %	1,5 %	- 780	- 803
Toimintakate/ jäämä	- 513	- 549	- 516	-5,9 %	0,3 %	- 534	- 552

(1 000 €) sisäiset	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TA26/TA25 muutos%	TA26/TP24 ka%	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot	4	3		-100,0 %	-50,0 %		
Toimintakulut	- 196	- 199		-100,0 %	-50,0 %		
Toimintakate/ jäämä	- 192	- 196		-100,0 %	-50,0 %		

Tulosalue

Vapaa-aikapalvelut

Vastuuhenkilö

Vapaa-aikapalveluiden päällikkö Mia Konradsdal

Toiminta-ajatus

Vapaa-aikapalveluiden (liikunta- ja nuorisopalvelut, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen) tarkoituksena on tuottaa kaupunkilaisille mahdollisimman monipuolista ja laadukasta, kaikille avointa vapaa-ajan toimintaa huolehtimalla kaupungin asukkaiden psyykkisestä, fyysisestä ja sosiaalisesta hyvinvoinnista.

Liikuntalain 5 § mukaan yleisten edellytysten luominen liikunnalle paikallistasolla on kuntien tehtävä. Kunnan tulee luoda edellytyksiä liikunnalle järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen. Lisäksi kunnan tulee tukea kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta sekä rakentaa ja ylläpitää liikuntapaikkoja. Nuorisolain 8 § mukaan kunnan tehtävänä on tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä ja osallisuutta, edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta ja nuorten sosiaalista vahvistamista sekä järjestää nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja. Kuntalain 1 § mukaan kunta edistää asukkaidensa terveyttä ja hyvinvointia, alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti sekä ympäristöllisesti kestäväällä tavalla.

Paimion kaupungin vapaa-aikapalveluita tuotetaan 14 vakituisella ja viidellä määräaikaisella työntekijällä.

Toimintakuvaus ja ympäristöanalyysi

Paimion kaupungin liikuntapalveluiden tarjoamaa liikuntatoimintaa järjestää liikuntasuunnittelija, vuoden 2024 alusta aloittanut 50% soveltavan liikunnan ohjaaja sekä liikunta- ja hyvinvointikoordinaattori, jonka työnkuvasta on 80% hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Lisäksi Paimion kaupungin uimahalli Solinassa on viisi vakituista työntekijää.

Kaupungin liikuntapalvelut tarjoavat ohjattua toimintaa kaikenikäisille asukkailleen ottaen myös erityisryhmät huomioon. Kaupungin laaja ja kattava liikuntapaikkaverkosto takaa hyvät sekä monipuoliset mahdollisuudet niin kaupunkilaisten omaehtoiseen, kuin ohjattuun toimintaan. Liikuntapalvelut vastaa liikuntapaikkojen ja -tilojen vuorojen jakamisesta paikallisille yhdistyksille ja vuokraamisesta yksityisille, yrityksille ja ulkopaikkakuntalaisille yhdistyksille. Liikuntaympäristöä kehitetään taloudellisten resurssien puitteissa yhteistyössä kaupungin teknisten palveluiden kanssa. Kaupunkilaisten toiveet huomioidaan ja niihin reagoidaan mahdollisuuksien mukaan. Yhteistyössä eri toimijoiden kanssa järjestetään vuosittain monipuolisia liikunnallisia tapahtumia. Ohjattua toimintaa järjestetään myös muun muassa Paltanpuiston palvelukeskuksessa, Iskun talolla, koulujen liikuntasaleissa sekä ulkoliikuntapaikoilla ja kesäisin kerrostalojen pihilla. Paimion liikuntapalvelut on mukana myös Ikäinstituutin koordinoimassa Voimaa vanhuuteen -ohjelmassa. Toiminta edistää vielä kotona itsenäisesti pärjäävien, toimintakyvyltään heikentyneiden ikäihmisten (75+) liikkumiskykyä, osallisuutta ja itsenäistä selviytymistä voima- ja tasapainoharjoittelun avulla. Lisäksi liikuntapalvelut päivittää ikääntyvien ja soveltavan liikunnan opasta.

Paimio on mukana Rajattomasti Liikuntaa -kumppanuusverkostossa, jotka toimivat Satakunnassa ja Varsinais-Suomessa. Kumppanuusverkostotyön tavoitteena on liikuntapalvelujen parantaminen ja yhtenäistäminen, sekä luoda paremmat edellytykset aktivoida ihmisiä liikkumaan, ottaen huomioon myös toimintaesteiset henkilöt. Kumppanuusverkoston yhteisenä tahtotilana on vastata yhteiskunnassa vallitsevaan liikkumattomuuden haasteeseen ja edistää yhteiskuntaa, jossa yksilön on helppo tehdä päätöksiä liikunnallisen elämäntavan puolesta.

PaHaMa (Paimion Harrastamisen Malli) -hanke käynnistyi syksyllä 2021. Hankkeen tavoitteena

on tukea paimiolaisten lasten ja nuorten hyvinvointia mahdollistamalla jokaiselle lapselle ja nuorelle mieluisa ja maksuton harrastus koulupäivän yhteydessä. Paimion kaupunki sai myös viidenteen hankekauteen avustusta Lounais-Suomen aluehallintovirastosta (AVI) ja tavoitteena on PaHaMa-toiminnan edelleenkehittäminen. Hankkeessa jatkaa osa-aikainen ja määräaikainen hanketyöntekijä heinäkuun 2026 loppuun.

Liikuntaneuvonta (Liikkuva Peimari) -hanke sai AVI:n hankeavustusta ja käynnistyi helmikuussa 2025. Hankkeen tavoitteena on edistää paimiolaisten ja sauvolaisten hyvinvointia ja lisätä liikettä arjessa sekä edistää liikunnallista elämäntapaa. Hankkeen tavoitteena on tehostaa yhteistyötä Varhan elintapaneuvojan kanssa ja saada rakennettua toimiva palvelupolku liikuntaneuvonnasta liikuntapalveluiden, järjestöjen, Paimion opiston liikkumisryhmiin tai omatoimiseksi liikkujaksi. Liikuntaneuvonnan kohderyhmänä ovat työikäiset, jotka liikkuvat terveytensä kannalta liian vähän. Painopisteenä ovat erityisesti Pre diabeetikot, raskausdiabeetikot sekä työttömät. Liikuntaneuvonta-hanke on ostopalveluna.

Paimion uimahalli Solina ja kuntosali Kolina tarjoavat monipuolista, eri ikäryhmiä liikuttavaa matalan kynnyksen toimintaa viikon jokaisena päivänä. Uimahallissa työskentelee vakituisesti neljä vesiliikunnanohjaajaa ja yksi uinninvalvoja. Henkilökunta ohjaa vesijumppia, vastaa alakoulujen uinninopetuksesta, järjestää avoimia uimakouluja ja kuntosalin ABC-kursseja sekä muita monipuolisia liikkumaan innostavia tapahtumia. Liikkumaan aktivointia ja omatoimista liikkumista tuetaan myöntämällä 65+ seniorikortteja, BMI-kortteja henkilöille, joiden painoindeksi on yli 40, Houkutin-kortteja eri tukea saaville kaupunkilaisille sekä uintikortteja paimiolaisille esikoululaisille ja ykkösluokkalaisille.

Paimion kaupungin nuorisopalvelut tarjoaa alle 29-vuotiaille lapsille ja nuorille monipuolista, yhteisöllistä ja mielekästä yhdessäoloa erilaisten toimintojen, tekemisen ja kokemisen kautta. Kaupungin tarjoamaa nuorisotoimintaa järjestää kaksi nuorisohjaajaa, etsivä nuorisotyöntekijä ja vastaava pajaohjaajaa työparinaan osa-aikainen ohjaaja sekä osa-aikainen ohjaaja mopotallilla.

Nuorisopalveluiden painopistealueena on lasten ja nuorten aktivoiminen. Kaupungin nuorisopalvelut järjestävät lapsille ja nuorille avointa nuorisotalotoimintaa, leirejä, retkiä ja erilaisia tapahtumia ympäri vuoden. Toisena painopistealueena on nuorten sosiaalinen vahvistaminen sekä siihen liittyen ehkäisevä päihdetyö, jossa monialainen yhteistyö ja erilaisten teemallisten tapahtumien ja kampanjoiden merkitys korostuu. Nuorisotyö mahdollistaa nuorille toimintaa, osallisuutta, yhteisöllisyyttä, ohjausta sekä turvallisen toimintaympäristön itsensä ilmaisemiseen. Lisäksi Paimion kaupungin vapaa-aikapalvelut työllistää kesäisin yli kymmenen paimiolaista nuorta kesätöihin pääsääntöisesti leirien apuohjaajiksi. IP-nuokkaritoimintaan saadaan vuosittain avustusta Lounais-Suomen aluehallintovirastolta. Mopotallitoiminta käynnistyi Nuorisotalo Tillintuvan piha-alueella kevään 2022 aikana, ja talli on avoinna pääsääntöisesti nuorisotalon aukioloaikoina kolmesti viikossa.

Koulunuorisotyö-hanke "Nuorisotyötä kaikille!" sai AVI:lta hankeavustusta ja hanke käynnistyi maaliskuussa 2023. Hankkeen tavoitteena on nuorten kasvun, kehityksen ja yksilöllisyyden tukeminen sekä nuorten sosiaalinen vahvistaminen ja oppilaiden kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin lisääminen. Hanke sai uutta AVI-avustusta ajalle 1.12.2025-30.11.2026 ja hankkeessa jatkaa määräaikainen työntekijä.

Paimion nuorisovaltuusto (PaiNuva) on nuorten ensisijainen vaikuttamiskanava kaikkiin nuoria kaupunkilaisia koskeviin asioihin. Paimion Nuva perustaa toimintansa siitä perusideasta, että nuorisolain mukaan nuoria kuullaan heitä koskevissa asioissa. Nuva edustaa nuorten mielipiteitä ja nuoria Paimion kaupungin hyvinvointi-, koulutus-, teknisessä- ja ympäristölautakunnassa sekä kaupunginvaltuustossa että eri työryhmissä. Nuorisovaltuuston edustajat saavat kokouksistaan kokouspalkkiot ja heillä on oma toimintarahansa. PaiNuva on toiminut Paimion kaupungissa 20 vuotta.

Etsivä nuorisotyö ja nuorten pajatoiminta ovat erityisnuorisotyötä, joiden tarkoituksena on tavoittaa palveluiden ulkopuolelle jääneet 15-28-vuotiaat paimiolaiset ja sauvolaiset nuoret. Etsivän nuorisotyön toimintamalli koostuu yksilö- ja ryhmäohjauksesta, kenttätyöstä, välkäkahvilatoiminnasta, yhteistyöstä eri viranomaisstahojen kanssa, kohdennetusta työstä maahanmuuttajanuorten kanssa, sometyöstä ja Olkkari-toiminnasta. NuortenTuvan pajajakson kesto on keskimäärin kuusi kuukautta ja se koostuu mm. kädentaidoista, liikunnasta ja kulttuurista, kierrätyksestä, työnhakuun liittyvistä asioista sekä tutustumiskäynneistä eri yrityksiin ja oppilaitoksiin. NuortenTuvan nuoret ovat pajalla pääsääntöisesti työkokeilussa tai koulutussopimuksilla. Yhteistyötä tehdään työvoimapalveluiden kanssa tarjoamalla nuorille NuortenTuvan Nuorten Palvelupisteellä alle 30-vuotiaille nuorille neuvontaa, ohjausta ja palveluita, joiden tarkoituksena on edistää nuorten opiskelumahdollisuuksia, työllistymistä ja hyvinvointia. Nuorten pajatoiminnan ja etsivän nuorisotyön vaikuttavuutta mitataan sovarilla (sosiaalisen vahvistamisen mittarilla). Etsivään nuorisotyöhön ja pajatoimintaan saadaan vuosittain AVI:lta avustusta työntekijöiden palkkakuluihin.

Paimion nuorisopalvelut on tehnyt sopimuksen kuntien välisestä yhteistyöstä Varsinais-Suomen alueen nuorisotyön kehittämiseksi. Yhteistyö tavoitteena on vahvistaa nuorisotyön ammatillisuutta alueellisesti ja sen avulla parantaa nuorten elinoloja. Alueellinen nuorten kuuleminen-hanke on osa kuntien välistä yhteistyötä, jonka hanketyöntekijän ja projektikoordinaattorin palkkauksen AVI ja kunnat maksusuudellaan rahoittavat.

Nuorisopalveluiden nuorisotyötä tehdään nuorisotalo Tillintuvalla, mopotalilla, NuortenTuvalla, alakouluissa, Vistan yhtenäiskoulussa, lukiossa sekä Sauvon nuokkarilla ja kerhotalossa sekä Karunan Kalliorannassa leirien muodossa. Nuorille järjestetään myös retkiä, teatterielämyksiä ja tutustumiskäyntejä eri kohteisiin Paimiossa ja lähiseudulla. Myös katupäivystys Parkki on osa nuorisotyötä. NuortenTupa ja etsivä nuorisotyö sijaitsevat Kirjakujalla, muu nuorisotyö kaupungintalolla ja Vistan yhtenäiskoulussa.

Paimion kaupungin HYTE-palveluita järjestää hyvinvointiohjaaja (100%) ja liikunta- ja hyvinvointikoordinaattori 80% työpanoksellaan. Hyvinvointiohjaaja organisoii ja ohjaa ikääntyneille suunnattua Ystäväpiiri-toimintaa, koordinoi vapaaehtoistoimijoita ja järjestää ikääntyneille virkistystoimintaa 1.9.2025 lähtien Hyvän Olon Pysäkössä sekä muissa toimipisteissä, kuten Iskun talolla.

Paimion kaupungin hyvinvointipalveluiden keskeisin tehtävä on kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ja tätä työtä tehdään kaikilla hallinnonaloilla. Tavoitteeseen pyritään kaventamalla väestöryhmien välisiä hyvinvointi- ja terveyseroja, ylläpitämällä ja parantamalla hyvinvointia, terveyttä, mielenterveyttä, turvallisuutta, viihtyvyyttä sekä osallisuutta. HYTE-työ edellyttää hyvää poikkihallinnollista yhteistyötä eri hallintokuntien kesken sekä 3. sektorin ja yritysten kanssa. Hyvinvointijohtamisen välineitä on hyvinvointikertomus sekä -suunnitelma, joiden perusteella arvioidaan kuntalaisten hyvinvoinnin tila ja tehdään tarvittavat kehittämistavoitteet sekä -toimenpiteet. Hyvinvointikertomus tukevat tiedolla johtamista ja resurssien kohdentamista vaikuttavasti.

Hyte-palvelut tekevät tiivistä yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kolme keskeistä teemaa ovat mielen hyvinvoinnin edistäminen, ehkäisevä päihdetyö sekä väkivallan ehkäisy. Tiiviin yhteistyön tavoitteena on vastata hyvinvoinnin haasteisiin ja juurruttaa vaikuttavia toimintamalleja kuntaa.

Hyviä HYTE-työn toimintamalleja ovat kaikille kuntalaisille tarkoitettut hyvinvointi-illat eri teemoin sekä HYTE-tuet eri yhdistyksille. Aktiivista arkea lisäävät mm. ikääntyneille suunnattu Ystäväpiiri-toiminta, Seniorikahvila, vapaaehtoistoiminta, omaishoitajien vertaistukiryhmä sekä aktiivinen

järjestöyhteistyö. Kaatumisten ja lonkkamurtumien ehkäisemiseksi HYTE-palvelut jakavat vuosittain liukuesteitä yli 65-vuotiaille paimiolaisille. HYTE-palvelut ovat mukana yhteistyössä kulttuurin ja järjestöjen kanssa tuottamassa myös Kulttuurikammari -ryhmää. Asukasbudjetointi (AsBu) lisää kuntalaisten mahdollisuutta vaikuttaa asuinympäristönsä viihtyvyyteen. Harrastusmessut ja AsBu vuorottelevat vuorovuosin.

Paimion vanhus- ja vammaisneuvostot ovat lakisääteisiä toimielimiä. Vanhusneuvoston sihteerinä toimii hyvinvointiohjaaja ja vammaisneuvoston sihteerinä liikunta- ja hyvinvointikoordinaattori. Vanhusneuvoston tehtävänä on edistää ikääntyneiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia kaupungin päätöksenteossa, suunnitteluissa ja palveluissa sekä edistää kohderyhmän kokonaisvaltaista hyvinvointia. Vammaisneuvoston tehtävänä on edistää vammaisten henkilöiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia kaupungin päätöksenteossa sekä edistää yhdenvertaisuutta, esteettömyyttä sekä saavutettavuutta. Vammaisneuvoston alaisuudessa toimii esteettömyystyöryhmä, jonka sihteerinä toimii liikunta- ja hyvinvointikoordinaattori.

Resurssimuutokset

Ehdotettavia toimenpiteitä Paimion kaupungin vapaa-aikapalveluissa talouden sopeuttamiseen:

NuortenTuvan pajatoiminta on toiminut Paimion kaupungin vapaa-aikapalveluissa vuodesta 2012. Työntekijä on vakinaistettu vuonna 2017 ja työparina ollut ohjaaja on määräaikainen ja osa-aikainen. Lounais-Suomen aluehallintovirastolta saadaan vuosittain avustusta yhden työntekijän palkkakuluihin. Avustus on ollut 25 000 euroa vuosittain ja Paimion kaupungin omavastuuosuudeksi jää noin 38 250 euroa (sis. sisäiset kustannukset). Pajatoiminnan siirtymistä osaksi TE-palveluita selvitetään osana talouden sopeuttamistoimenpiteitä.

Uimahalli Solinan ja kuntosali Kolinan hintoja korotetaan n. 10% ja kesäsulku pidennetään kahden kuukauden mittaiseksi. Uimahallin henkilöstön työpanos suunnataan kesäsulun ajaksi muihin vapaa-aikapalveluiden tehtäviin. Hintojen korotus lisää tuloja arviolta 20 000 euroa.

Suomen Harrastamisen Malli Paimiossa (PaHaMa- Paimion Harrastamisen Malli) käynnistyi syksyllä 2021. Lounais-Suomen aluehallintovirasto myönsi PaHaMa:n viidenteen kauteen avustusta 80 000 euroa ja hankkeessa jatkaa heinäkuun 2026 loppuun osa-aikainen ja määräaikainen hanketyöntekijä. Osallistujia toimintaan on vuosittain noin 324-505 lasta ja nuorta. Osana kaupungin talouden sopeuttamista ehdotetaan, että PaHaMa-toimintaan ei enää haeta jatkoavustusta, jolloin säästetään kaupungin omavastuuosuus 34 285 euroa.

Lasten ja nuorten kesäleiritoiminnan esitetään jatkuvan uuden sopimuksen mukaisesti Karunan Urheilijoiden kanssa Karunan Kalliorannassa vuoteen 2027 asti. Leirimaksujen korotus 7%:lla lisää tuloja 500:lla eurolla ja leirin ostopalveluiden hankintojen supistus säästää 4200 euroa kuin myös sisäliikuntahallin varastojen hyötykäyttö leiritavaroiden säilytyksessä säästää 1344 euroa.

Hakijoiden määrän vähentyessä **nuorisotoiminnan perus- ja kohdennettujen tukien ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämistukien** pienennys säästää yhteensä 7 190 euroa.

Kaupunki on maksuttomilla salivuorolla halunnut tukea sekä edistää paimiolaisten liikkumismahdollisuuksia ja vahvistaa ennaltaehkäisevää hyvinvointityötä kaikissa ikäluokissa. Talouden sopeuttamistoimenpiteenä ehdotus on, että **osan paimiolaisten käyttäjäryhmien salivuorot** muuttuvat maksullisiksi, joka tuo arviolta noin 30 000 euroa lisätuloja kaupungille. Lisäksi liikuntapalveluiden ryhmien **osallistumismaksuja korotetaan ja liikkumaan aktivoivien korttien hinnat tarkistetaan**. Näiden arvioidaan tuovan lisätuloa noin 7000 euroa. Ankkalammen saunan maksullisuus vuodesta 2025 alkaen tuo arviolta noin 10 000 euroa lisätuloa.

Liikuntaneuvonnan edistäminen ja liikkumattomuuden vähentäminen on nostettu esiin Suomi

liikkeelle -hallitusohjelmassa. Liikuntaneuvonta on kunnan palvelua, jolla voidaan ehkäistä kansansairauksia sekä lisätä hyvinvointia ja työ- ja toimintakykyä. **Liikuntaneuvonta-hanke** sai Suomi Liikkeelle valtionavustusta 7500 euroa ajalle 1.2.-31.12.25. Hankkeen tavoitteena on edistää paimiolaisten ja sauvolaisten hyvinvointia ja liikunnallista elämäntapaa. Tavoitteena on tehostaa yhteistyötä Varhan kanssa ja saada rakennettua toimiva palvelupolku. Liikuntaneuvonnan kohderyhmänä ovat työikäiset. Liikuntaneuvonta on ostopalveluna. Talouden säästötoimenpiteenä uuden hankkeen hakematta jättäminen säästää kaupungin omavastuuosuuden, noin 3750 euroa.

Liikuntapalveluiden henkilöstön työnkuvat ovat muuttuneet viime vuosien aikana siten, ettei käytännön ohjaustoimintaan ole riittävästi henkilöstöresursseja. **Soveltavan liikunnan ohjaaja** on 50% työajalla ja hänen työkuvaansa kuuluu ohjaustoimintaa. Soveltavan liikunnan ohjaajan opintovapaasijaisuuden täyttämättä jättäminen ajalle 1.1.-24.5.26 säästää noin 8800 euroa palkkakuluja. Liikuntapalveluiden jäljelle jäävällä henkilökunnalla ei tuona aikana pystytä toteuttamaan soveltavan liikunnan nykyisiä palveluita sekä menetetään liikuntaryhmistä tulevat tulot.

Toiminnalliset tavoitteet

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
HYTE-palvelut					
Ryhvät/osallistujaa	137	150	150	150	150
Tapahtumat/osallistujaa	5 738	800	800	800	800
HYTE-järjestöjen tukeminen/euro/as (netto)	0,73	0,73	3,07	3,04	3,01
Paltanpuiston kuntosalikortit		50	50	50	50
Liikuntapalvelut					
Liikuntaryhmät/osallistujaa	8 524	1 400	1 000	1 400	1 400
Tapahtumat/osallistujaa	3 759	1 700	1 200	1 700	1 700
Harrastamisen Suomen malli /osallistujaa	688	450	225	0	0
Uimahallin kävijämäärä	85 594	90 000	82 000	82 000	82 000
Kortit uimahalliin	653	300	300	300	300
Liikuntavälineiden lainamäärä	182	300	300	300	300
Liikuntajärjestöjen tukeminen/euro/as	4,18	4,17	4,12	4,08	4,05
Liikuntapalvelut €/as (netto) (Kaikkia tietoja ei vielä saatavilla)	69,9	95,2	95,2	95,2	
Nuorisopalvelut					
Avoin nuorisotyö/käyntiä	6 014	7 000	7 000	7 000	7 000
Kesäleirit ja retket	382	444	444	444	444
Etsivä nuorisotyö/tavoitetut	42	41	41	41	41
Pajatoiminta/osallistujaa	18	17	19	0	0
Nuorisojärjestöjen tukeminen/euro/as	1	1	0,7	0,69	0,68
Nuorisopalvelut €/as (netto) (Kaikkia tietoja ei vielä saatavilla)	35	34,4	34,4	34,4	

Hyvinvointilautakunnan alaisten palveluiden yhteisenä tavoitteena on hyvinvoiva kuntalainen.

Liikuntapalvelut pyrkivät tätä tavoitetta saavuttamaan siten, että yhteistyössä eri tahojen ja toimijoiden kanssa madalletaan kuntalaisten osallistumista liikuntapalveluihin ja edistetään yhteiskuntaa, jossa yksilön on helppo tehdä päätöksiä liikunnallisen elämäntavan puolesta.

Nuorisopalveluissa lapsille ja nuorille monipuolisten ja ajankohtaisten vapaa-aikatoimintojen tarjoamisen lisäksi varhaiseen puuttumiseen ja sosiaaliseen vahvistamiseen kiinnitetään entistä enemmän huomiota monialaisen yhteistyön kautta. **HYTE-palvelut** pyrkivät yhteistyössä löytämään asukkaille toimivia arjen ratkaisuja ja sujuvan elämän edellytyksiä. Tavoitteena on saada kuntalaisten ääni paremmin kuuluville ja hyödyntää sitä asiantuntijuutta, mitä kuntalaisissa on sekä vähentää eriarvoisuutta. Asukasbudjetointi lisää kuntalaisten mahdollisuutta vaikuttaa asuinympäristönsä viihtyvyyteen. Tärkeää on myös juurruttaa hyväksi todettuja hyte-käytäntöjä kaupungin palveluihin.

Liikuntapalveluissa toiminnallisina tavoitteina on kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen monipuolisten tapahtumien ja liikkumismahdollisuuksista viestinnän

avulla. Tavoitteena on jatkaa liikkumaan innostavien liikuntapaikkojen ja olosuhteiden kehittämistä ja ylläpidon koordinoitua yhdessä kaupungin teknisten palveluiden kanssa. Paimion uusi sisäliikuntahalli otetaan käyttöön lokakuussa 2025, ja se tuo monipuolisen lisän kaupungin liikuntapaikkaverkostoon ja -olosuhteisiin. Hallissa liikkuvat arkipäivisin Paimion koulujen oppilaat ja iltaisin sekä viikonloppuisin sisäliikuntahalli on seurojen ja yhdistysten käytössä. Liikuntapalveluiden asiantuntijuutta hyödyntämällä saadaan kaupungin sisä- ja ulkoliikuntapaikat laajoja kohderyhmiä palveleviksi. Tärkeää on etenkin huomioida esteettömyysasiat kaikessa toiminnan kehittämisessä, jotta liikunnan tuoma ilo olisi kaikkien kuntalaisten saavutettavissa. Tavoitteena on kehittää tiedolla johtamista ja myös sen kautta vahvistaa liikunnallista elämäntapaa.

Soveltavan liikunnan ohjaajan 50% toimen täyttämättä jättäminen aiheuttaa sen, että eri ryhmätoimintoja ikääntyneille ja erityisryhmille ei pystytä järjestämään, eikä yhteistyötä varhaiskasvatuksen motoryhmien kanssa toteuttamaan. PaHaMan kerhoissa on ollut edellisenä kautena 336 lasta ja nuorta, ja mahdollinen tulevan hankkeen lopetus koskettaa arviolta yhtä montaa lasta ja nuorta. PaHaMa-toiminnan kautta on pyritty tavoittamaan myös ne lapset ja nuoret, joilla ei muuten olisi mahdollisuutta osallistua harrastuksiin. Tämä vähentää eriarvoisuutta ja tukee tasa-arvoisia mahdollisuuksia, jotka heikentyvät merkittävästi PaHaMa-toiminnan loppuessa.

Tavoitteena on **liikuntaneuvonnan** keinoin edistää liikunnallista elämäntapaa ja saada hyvinvointialueen ja kunnan yhdyspintapalvelut pysyväksi käytänteeksi. Liikuntaneuvontaa toteutetaan joko yksilökäynteinä tai ryhmämuotoisena. Ensisijaisena kohderyhmä on työikäiset terveytensä kannalta liian vähän liikkuvat kuntalaiset: tavoitteena on laajentaa hyviä käytänteitä kaiken ikäisille ja kaventaa terveyseroja. Jollei hanketta saa jatkaa, jäävät toiminnot tekemättä.

Uimahalli Solinan ja kuntosali Kolinan tavoitteena on tarjota monipuolista ryhmäliikuntaa kaikenikäisille ja -tasoisille sekä mahdollistaa omatoiminen liikkuminen laajojen aukioloaikojen avulla niin allas-kuin kuntosalitiloissa. Lauantaiaamupäivisin järjestetään lasten uimakouluja ja sunnuntiaamuisin ostopalveluna vauvauinteja. Arkipäivisin uimahallin vesiliikunnanohjaajat ohjaavat vesijumppia ja vastaavat alakoululaisten uinninopetuksia siten, että jokainen luokka käy uinninopetuksessa kuusi kertaa lukuvuoden aikana. Allastiloissa paikalliset vesiurheiluseurat järjestävät viikottaista harrastustoimintaa. Esikoululaisten, yläkoululaisten ja lukion uinninopetuksia koordinoivat kyseisten ryhmien ohjaajat ja liikunnanopettajat. Kuntosali Kolinassa jatketaan yhtenä aamupäivänä kaupungin omien sekä eläkeläisjärjestöjen ohjattuja ja osin myös omatoimisia kuntosaliryhmiä. Pidennetty kesäsulku laskee uimahallin ja kuntosalin palvelutasoa aukioloaikojen supistuessa.

Nuorisopalveluissa yleisenä toiminnallisena tavoitteena on tiivistää entisestään yhteistyötä koulupalveluiden sekä seurakunnan, Varhan, TE-palveluiden ja eri järjestöjen kanssa. **Etsivän nuorisotyön ja NuortenTuvan pajatoiminnan** tavoitteena on saada kontakti mahdollisimman moneen 15-28 -vuotiaaseen sauvolaiseen tai paimiolaiseen tuen ja neuvonnan tarpeessa olevaan nuoreen, ohjata heidät oikeiden palveluiden piiriin ja tarjota heille matalankynnyksen palveluita. Tavoitteena on myös elämän- ja arjenhallinnan tukeminen yksilöohjauksessa ja pienryhmässä tapahtuvan toiminnan kautta. Maahanmuuttajanuorille tarjotaan myös avointa kotouttamista tukevaa ryhmätoimintaa ja heitä ohjataan jo olemassa olevien palveluiden piiriin. TE-palveluiden kanssa yhteistyönä toimintansa aloittanutta Nuorten Palvelupisteen toiminnan markkinointia ja näkyvyyttä lisätään entisestään molemmissa kunnissa. Pajatoiminnan siirtymistä osaksi TE-palveluiden toimintaa aloitetaan selvittämään.

HYTE-palveluiden ja terveyden ja hyvinvoinnin merkitys korostuu entisestään sote-uudistuksen jälkeen. HYTE-palveluiden yhtenä tavoitteena on osallistaa ja aktivoida kuntalaisia. HYTE-työtä tehdään hallinnon eri aloilla ja HYTE-työn tärkeitä tehtäviä on seurata kuntalaisten hyvinvoinnin tilaa sekä edistää hyviä käytänteitä kuntalaisten hyvinvoinnin parantamiseksi. Yhteistyön lisääminen eri alojen välillä, palveluiden kehittäminen ja kuntalaisten tiedottaminen ovat tärkeitä

HYTE-työn malleja. Tärkeätä on HYTE-palveluiden huomioiminen kuntalaisia koskevassa päätöksenteossa, esim. palveluliikenteen kilpailutus, hävikkiruoan hyötykäyttö.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on toimintaa, jolla pyritään vastaamaan tunnistettuihin hyvinvointihaasteisiin ja asetettuihin tavoitteisiin siirtämällä toiminnan painopistettä kohti ennakoivempia palveluja. Tältä osin vastataan myös sote-uudistuksen tavoitteisiin: painopisteen siirtoon ennakoivaan ja ennaltaehkäisevään toimintaan sekä hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamiseen.

Toiminnallisena tavoitteena on tukea vapaaehtoistoimijoita ja saada uusia vapaaehtoistoimijoita eri käyttäjäryhmille. Yhtenä kehittämiskohteena ovat kouluvaari tai -mummotoiminnan kehittäminen. Kouluvaari tai koulumummo on koulussa vapaaehtoisena lasten ja nuorten tukena toimiva aikuinen.

Vapaa-aikapalveluissa toiminnallisena tavoitteena tulevaisuudessa on hyödyntää entistä enemmän digitalisaatiota asiakaspalvelun parantamiseksi ja toiminnan tehostamiseksi, mm. NuoDon käyttöönotto. Digitalisaation hyödyntäminen edellyttää henkilökunnan jatkuvaa kouluttautumista. Sosiaalisen median käyttöä niin perustoimintojen kuin tapahtumatuotannon markkinoinnissa kehitetään edelleen.

Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää liikunta- ja nuorisotyöhön valtionosuusrahoitusta, ja vuodelle 2024 liikuntatoimen yksikköhinta on 12 euroa / asukas ja nuorisotoimen 15 euroa / alle 29-vuotias.

Lautakunta tukee sen talousarvioon kohdennetuista varoista vuosittain Paimiossa tapahtuvaa liikunta-, nuoriso- ja HYTE-toimintaa myöntämällä erilaisia tukia. Tuen saaneita paimiolaisia liikunta-, nuoriso- ja HYTE-järjestöjä on vuosittain noin 23-25. Lisäksi liikuntapalveluiden talousarvioon on varattu yhteensä 8 000 euron määräraha Paimion Rastin kartta-avustukseen ja Paimion Urheilijoiden Varasvuoren mäkihyppäysalueen kunnossapitoa varten sekä hyteavustusta 30 000 euroa MLL Paimion osaston toimintaan.

Paimion sisäliikuntahallin monipuolisen välineistön mahdollistamiseksi varataan vuodelle 2026 10 000 euroa lisäinvestointiraha.

Talous

(1 000 €) ulkoiset ja sisäiset	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TA26/TA25 muutos%	TA26/TP24 ka%	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot	550	450	478	6,3 %	-6,5 %	488	498
Toimintakulut	- 2 041	- 2 087	- 1 027	-50,8 %	-24,8 %	- 1 055	- 1 084
Toimintakate/ jäämä	- 1 491	- 1 637	- 549	-66,5 %	-31,6 %	- 567	- 586
Poistot ja arvonalennukset	- 10	- 6		-100,0 %	-50,0 %		
Tilikauden yli-/alijäämä	- 1 501	- 1 643	- 549	-66,6 %	-31,7 %	- 567	- 586

(1 000 €) ulkoiset	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TA26/TA25 muutos%	TA26/TP24 ka%	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot	487	450	478	6,3 %	-0,9 %	488	498
Toimintakulut	- 1 076	- 1 127	- 1 027	-8,8 %	-2,2 %	- 1 055	- 1 084
Toimintakate/ jäämä	- 589	- 677	- 549	-18,9 %	-3,4 %	- 567	- 586

(1 000 €) sisäiset	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TA26/TA25 muutos%	TA26/TP24 ka%	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot	63				-50,0 %		
Toimintakulut	- 965	- 960		-100,0 %	-50,0 %		
Toimintakate/ jäämä	- 902	- 960		-100,0 %	-50,0 %		

